

prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău – O. Cojocar
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Bulgac, L.Popova, G.Dașchevici

Î N C H E I E R E

27 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,
judecătorul
judecători

Valentina Clevadî
Galina Stratulat, Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Trofimova
Tatiana împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile
ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, prin care au fost
respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției, Trofimova Tatiana și a fost
menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016,

c o n s t a t ă

La 08 iulie 2016, Trofimova Tatiana s-a adresat în instanța de judecată cu
cerere împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală
privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale
organelor de urmărire penală și procuraturii.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că, la
23 martie 2011, Procuratura Generală a început urmărirea în cauza penală
nr.2011960033 pe faptul încălcării dreptului de autor, în baza art. 185¹ alin. (6) lit.
d), e) Cod penal.

La 21 decembrie 2011, între ora 19.00-20.30, la domiciliul său de pe adresa
mun. Chișinău str. Ginta Latină nr. 21/1 ap. 108 a fost efectuată o percheziție de
către ofițerul de urmărire penală din cadrul SUP CPS Ciocana, Sergiu Rudenco,
fiind ridicate 10 calculatoare ce-i aparțin.

S-a adresat cu cereri privitor la restituirea calculatoarelor, însă fără nici un rezultat. La 05 noiembrie 2012, a fost recunoscută în calitate de bănuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 185¹ alin. (6) lit. d), e) Cod penal.

La solicitarea ca să-i fie traduse rapoartele de expertiză în limba pe care o posedă, pentru a putea să-și formuleze apărarea, actele nu au fost traduse, iar la 04 februarie 2013 a fost pusă sub învinuire pentru faptul că, în perioada ianuarie 2009 - 23 martie 2011, împreună și prin înțelegere cu alte persoane neidentificate, folosind mai multe calculatoare în calitate de server, a organizat un joc online pe internet, cauzând companiei rusești „ Astrum Nival LLC” un prejudiciu material în mărime de 200 000 dolari.

Menționează că, prin ordonanța din 28 august 2014, care i-a fost adusă la cunoștință la 02 septembrie 2014, a fost scoasă de sub urmărire penală în temeiul art. 275 pct.3 Cod procedură penală, cauza penală a fost clasată, iar cele 10 calculatoare ridicate au fost restituite la 03 august 2015, peste un an după scoaterea de sub urmărire penală.

Cere, reclamanta, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, a sumei de 55 498 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală, ridicarea și nerestituirea ilegală a bunurilor materiale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul examinării cauzei, Trofimova Tatiana și-a majorat cuantumul pretențiilor în partea încasării prejudiciului moral până la 500 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 13 octombrie 2016 cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Trofimova Tatiana prejudiciul material pentru asistența juridică acordată în cadrul urmăririi penale în mărime de 6 000 lei, suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în total suma de 11 000 lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Ministerul Justiției la 24 octombrie 2016 a contestat-o cu apel nemotivat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Ministerul Justiției, stabilindu-i un termen până la data de 29 noiembrie 2016 ora 10.00, pentru depunerea cererii de apel motivate cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

La 28 noiembrie 2016, Ministerul Justiției a depus apel motivat, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 13 octombrie 2016, emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de către Trofimova Tatiana să fie respinsă integral.

La 09 noiembrie 2016, Trofimova Tatiana prin intermediul reprezentantului, avocatul Mocanu Valentin a depus cerere de apel prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 13 octombrie 2016, emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemarea în judecată depusă de reclamanta să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, au fost respinse ca neîntemeiate apelurile declarate de Ministerul Justiției, Trofimova Tatiana și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016.

La 07 iunie 2017, Ministerul Justiției a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 octombrie 2016.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2017, considerând-o ilegală și care urmează a fi casată în temeiul art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) CPC.

Menționează că, instanța de apel eronat și neîntemeiat a menținut soluția primei instanțe, prin care s-au admis parțial pretențiile reclamantei Trofimova Tatiana, în contextul în care, conform prevederilor art. 3 din Legea prenotată, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Totodată, potrivit art. 6 din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice și adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) Cod de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind

declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Astfel, unul din drepturile respective este și scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare (lit.b) art.6).

Susține că, în privința reclamantei a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală, însă se constată că, persoana nu a fost atrasă la răspundere penală, deoarece potrivit art. 50 Cod penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Reclamanta nu a fost atrasă la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de „inculpată”, ulterior „condamnată”, fiind doar în calitate de bănuit/învinuit de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Respectiv, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Deci, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume, existența faptei ilicite.

Consideră că, la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Raclamanta nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, or, toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral poartă doar un caracter declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal.

Afirmă Ministerul Justiției că, în ceea ce privește acordarea sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, instanța de apel nejustificat și neîntemeiat a dispus acordarea în beneficiul intimătei a sumei respective, în condițiile în care acțiunea în cauză nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545.

Totodată, neîntemeiat s-a dispus încasarea sumei de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la faza urmăririi penale. Reclamanta a prezentat numai bonul de plată a serviciilor de asistență juridică, însă nu a prezentat listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Din actele cauzei rezultă că, recursul depus la 07 iulie 2017 (f.d.137-141) se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea a altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției, este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

Prin urmare, alegațiile invocate în recurs nu indică încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural

de către instanța de apel și prima instanță, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă că „... art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de Ministerul Justiției, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valentina Clevadî

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari